

Καποδίστριας και Μακρυγιάννης

Γράφει ο Απόστολος Παπαδημητρίου.

Ο Καποδίστριας υπήρξε ο μοναδικός πολιτικός της νεότερης Ελλάδας, ο οποίος αγάπησε τη χώρα σε βαθμό, ώστε να θυσιαστεί γι' αυτήν. Το μαρτυρούν αυτό σημαντικές αποφάσεις της ζωής του.

Η πρώτη είναι η παραίτησή του από του να δημιουργήσει οικογένεια, αν και γνώρισε γυναίκα αντάξιά του, την οποία και ερωτεύτηκε, τη Ρωξάνα Στούρτζα.

Η δεύτερη είναι ότι δεν κάμφθηκε από τις παρακλήσεις του Τσάρου της Ρωσίας να επανέλθει στο υπουργείο των Εξωτερικών υποθέσεων της αυτοκρατορίας. Είχε απομακρυνθεί απ' εκείνο ευσημόνως, μετά το ξέσπασμα της επανάστασης (1821), για λόγους διπλωματικών ισορροπιών στα πλαίσια της «Ιερής συμμαχίας».

Η τρίτη είναι ότι η άρνησή του οφειλόταν στην αποδοχή της εκλογής του ως πρώτου κυβερνήτη της χώρας. Είχε αποφασίσει να κατέλθει όχι βέβαια λόγω αφέλειας και με βάση το γνωμικό «κάλλιο πρώτος στο χωριό παρά δεύτερος στην πόλη».

Ο Καποδίστριας ήταν άριστος γνώστης της ευρωπαϊκής διπλωματίας και ως εκ τούτου γνώριζε ότι ή θνήσκουσα επανάσταση, μετά την απόβαση των στρατευμάτων του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο και την κάθοδο των άλλων του Κιουταχή στη Στερεά, μόνο με την επέμβαση των ισχυρών θα μπορούσε να ζωογονηθεί. Γνώριζε ακόμη ότι και αν ζωογονείτο, θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο το υπό την «προστασία» των ισχυρών θνησιγενές κρατίδιο να σταθεί στα πόδια του. Συνεπώς η απόδοχή της εκλογής του ήταν ανάληψη σταυρού και όχι ανάρρηση σε αναπαυτικό θρόνο. Το μαρτυρεί ο ίδιος στην επιστολή αποδοχής της

απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των επαναστατημένων Ελλήνων: **«Μετά χαράς αποδέχομαι τον ουρανόθεν επικαταβαίνοντά μοι σταυρόν. Είμαι έτοιμος να προσφέρω και την τελευταία ρανίδα του αίματός μου, αρκεί αυτή να συντελέσει εις την πραγμάτωσιν των δύο μεγάλων σκοπών της ζωής μου: την μόρφωσιν των Ελληνοπαίδων και την απελευ-θέρωσιν της Ελλάδος».**

Γνώριζε, τέλος, ότι η αγγλική διπλωματία δεν θα αδρανούσε στο να φέρει διαρκή προσκόμματα στην προσπάθειά του.

Παρ' όλη την προσπάθεια να συνεργαστεί με τους εγχώριους εκπροσώπους (=υποτακτικούς) των ισχυρών κρατών της εποχής, **εκείνοι έδειξαν από την πρώτη στιγμή την παντελή έλλειψη διάθεσης συνεργασίας** για το καλό της πατρίδας, προτιμήσαντες να υπηρετήσουν ξένα συμφέροντα.

Οι ισχυρότερες αντιπολιτευτικές ομάδες υπήρξαν οι αγγλόφιλοι και οι γαλλόφιλοι, οι δουλοπρεπείς, **οι οποίοι κληρονόμησαν στους διαδόχους πολιτικούς πολλών γενεών τη διάθεση υποταγής στα κελεύσματα των ισχυρών.** Μ' αυτούς συνέπραξε και ο εκτός της επαναστατημένης χώρας ζων Κοραής, ο θεωρούμενος μεγάλος του ελληνικού διαφωτισμού. Κατάφεραν αυτοί να παρασύρουν ακόμη και ήρωες της επανάστασης όπως της οικογένειας Μαυρομιχάλη, τον Μιαούλη και τον Μακρυγιάννη στην αντιπολίτευση. Οι πρώτοι έδειξαν ότι κινήθηκαν από ιδιοτέλεια, καθώς ήθελαν η πατρίδα, με το πλήθος των χηρών και των ορφανών του πολέμου, να τους αποζημιώσει οικονομικά για τις θυσίες τους από το ανύπαρκτο ταμείο. Και γνώριζαν βέβαια ότι ο Καποδίστριας όχι μόνο δεν ελάμβανε τον μισθό του κυβερνήτη, αλλά εισέφερε στο δημόσιο ταμείο σημαντικά ποσά από την προσωπική του περιουσία!

Ο Μακρυγιάννης, δημοκράτης από τους σπάνιους, χολώθηκε, επειδή ο Καποδίστριας αποφάσισε την αναστολή του Συντάγματος της χώρας. Πίστευε ότι η χώρα όφειλε να κυβερνάται με βάση αυτό και αγνοούσε την απειλή των απολυταρχικών καθεστώτων. Και οι της αγγλικής ομάδας παρότρυναν όλους αυτούς να εντείνουν την αγωνιστικότητα τους, ώστε να απαλλαγεί η χώρα από τον «τύραννο»!

Και οι αφελείς αγωνιστές, εκπρόσωποι του έθνους, το οποίο είχε αγριέψει, όπως δίδαξε ο άγιος Κοσμάς, συνέχισαν τον αγώνα τους, αυτή τη φορά κατά της πατρίδος. Ο Μιαούλης έκαψε τη φρεγάτα «Ελλάς», επειδή οι «φίλοι» του, του «σφύριξαν» ότι η Αγγλία θα μας χάριζε άλλη. Ο Μακρυγιάννης δεν έπαυε να κατηγορεί τον Καποδίστρια και αποδέ-

χθηκε να υπηρετήσει σχέδιο συνωμοσίας, αν και, όπως γράφει στα απομνημονεύματά του, με μια κότα περνούσε ο κυβερνήτης ολόκληρη εβδομάδα. Τέλος οι Μαυρομιχαλαίοι ανέλαβαν την εκτέλεσή του, ως «τυραννοκτόνοι».

Ο Καποδίστριας ήταν γνώστης των σχεδιαζομένων από τους πρέσβεις Αγγλίας και Γαλλίας και των εγχωρίων προθύμων υπηρετών της πολιτικής τους. Οι φίλοι του, του είχαν συστήσει να προσέχει. Όμως, όπως είχε γράψει, είχε κατέλθει για να θυσιαστεί, όπως **Εκείνος που τον ενέπνεε από την παιδική του ηλικία, ο Ιησούς Χριστός.** Και τα χαράματα της 27^{ης} Σεπτεμβρίου του 1831 με μόνο συνοδό τον μονόχειρα σωματοφύλακα του κίνησε για τον ιερό ναό του Αγίου Σπυρίδωνος του Ναυπλίου.

Δεν περίμενε κάποια επέτειο ο μεγάλος εκείνος άνδρας, ώστε να προσέλθει εθιμοτυπικά στη δοξολογία, η οποία έχει καταντήσει εμπαιγμός του Θεού, που ανάστησε τη χώρα μας, κατά τον Μακρυγιάννη. **Εκκλησιαζόταν τακτικότερα και ο βίος του ήταν εναρμονισμένος με τη διδασκαλία του Ευαγγελίου,** βασική θέση του οποίου είναι: **«Ο ποιμήν ο καλός την ψυχήν αυτού τίθησι υπέρ των προβάτων».** Και ο ασκών την εξουσία είναι εις τύπον ποιμένος.

Ακολούθησε η επιβολή από τους ισχυρούς ξένου βασιλιά-κυβερνήτη και ενισχύθηκαν οι φατρίες, ώστε να γράψει ο Μακρυγιάννης: «άλλος το ήθελεν αγγλικόν, άλλος ρούσικον, άλλος γαλλικόν». Και ο μεγάλος αγωνιστής του 21, χωρίς να συνειδητοποιήσει σε βάθος τη μεγάλη απώλεια, που έφερε στη χώρα μας η δολοφονία του Καποδίστρια (στα γραπτά του δεν αναγνωρίζει το σφάλμα του) συνέχισε να αγωνίζεται για το καλό της πατρίδας. Και χρόνους μετά την πρώτη συγγραφή (απομνημονεύματα) και τον πρωταγωνιστικό του ρόλο στο κίνημα της 3^{ης} Σεπτεμβρίου του 1843, έγραψε και δεύτερη, τα «Οράματα και θάματα». Απόσπασμα αυτού παραθέτω κλείνοντας το άρθρο:

«...και αφού οι άπιστοι εκλαμπρότατοι (=αυλικοί) και οι εξοχότατοι (=πολιτικοί) και οι κλέφτες και οι λησταί, εμείς οι γενναιότατοι (=στρατιωτικοί), όλοι μαζί πωλούμεν το πολυτιμότερο τζιβαϊρικόν εις τους αλλόθρησκους, δια τι; δια ένα τραπέζι, δια μιαν γλυκή και δολερά καλημέρα των πρέσβεγων, των ανθρωποφάγων, οπού τρώνε ζωντανούς τους ανθρώπους, και γενόμαστε και ποταποί και πουλημένοι εις την ιδική μας βασιλείαν, χωρίς πατριωτισμό και χαρακτήρα, και μας κατακερματίζει όλα αυτά και μας κάνει σκούπρα, ότι τέτοιοι είμαστε και τ'ς λέμε: Σε

περικαλώ, βασιλέα μου, βασίλισσά μου, κυβέρνησή μου πουλημένη και φκιασμένη από τοιούτους καταχρηστάς της πατρίδος, σας περικαλούμε να μας βγάλετε βουλευτάς, να μας κάνετε γερουσιαστάς, να μας κάνετε δημάρχους και τα εξής. Και μπαίνομεν και κλέβομεν δια να φκιάσουμεν ένα χρυσό φόρεμα, δια να βάλομεν χερότια (=γάντια των «τιμών») και μεγάλες πολυτέλειες και δι' αυτά όλα μας λέγει ο βασιλέας και η κυβέρνησή του: Πέταξε ο γάιδαρος; Πέταξε, λέμεν, και ό,τι στραβά νομοσκέδια φέρνουν εις τις Βουλές αναντίον της λευτεριάς της πατρίδος και θρησκείας, ευτύς τα 'πογράφομεν με χέρια και με ποδάρια, χωρίς καμίαν παρατήρησιν, και καταντήσαμεν εδώ οπού είμαστε και χύνομεν ποταμούς αίματα αθών και αφανίζομεν γενικώς την πατρίδα μας».

Το κακό εκ της δουλικής υποτέλειας στα ξένα κέντρα νομής εξουσίας των ασκούντων την εξουσία στη χώρα μας και των υπηρετούντων την εξουσία είναι διαχρονικό. Όμως η Ελλάδα ακόμη παραμένει ζωντανή και καρτερεί την ώρα, που ο Θεός θα στείλει έναν άλλο Καποδίστρια. Και αυτός θα έλθει με τη διάθεση να θυσιαστεί. Όμως μόνο με τη θυσία των ηρώων και των μαρτύρων επιβιώνουν οι λαοί, όπως με τις σχετικά πρόσφατες θυσίες των Παύλου Μελά και Γρηγόρη Αυξεντίου.

« ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ »

Αντίβαρο